

Jaarverslagen BP Pensioenfonds 2025 en Beroepfonds Loodsen 2025 vergeleken.

Vergelijking jaarverslagen van het BP Pensioenfonds en de **Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL)**, statutair gevestigd in Rotterdam en kantoorhoudend in Hoek van Holland.

Het fonds is er voor alle Nederlandse registerloodsen en hun pensioengerechtigden, dus niet uitsluitend voor Rotterdamse havenloodsen. Het volledige jaarverslag 2025 telt 172 pagina's en werd op 19 juni 2026 gepubliceerd. [BPL Jaarverslag 2025](#)

Vergelijking BP Pensioenfonds en Beroepspensioenfonds Loodsen

Hoofdconclusie

Het verschil is aanzienlijk:

Het Loodsenfonds laat niet alleen zien wie besluiten neemt, maar ook wie controleert, wie gepensioneerden vertegenwoordigt, welke informatie het verantwoordingsorgaan krijgt en welk oordeel dat orgaan velt. Het BP-jaarverslag toont vooral de formele besluitvormingsstructuur en het verloop van de overdracht naar Zwitserleven.

Het Loodsenfonds vormt daarmee een veel sterker voorbeeld van **controleerbare institutionele legitimiteit**. Toch is ook dit fonds niet geheel vrij van legitocratische risico's. Met name de wijze van benoeming van vertegenwoordigers, de vrijwel unaniem positieve interne oordelen en de tegenstelling tussen die oordelen en de kritiek van de AFM verdienen aandacht.

Beknopte vergelijking

Onderwerp	Loodsenfonds 2025	BP Pensioenfonds 2025
Hoogste besluitvorming	Fondsbestuur en ledenvergadering beroepsgroep	Raad van Bestuur en Algemene Vergadering van uitsluitend bijdragende ondernemingen
Vertegenwoordiging gepensioneerden	Vier van zes VO-leden namens pensioengerechtigden	Geen herkenbaar VO; alleen namen Nederlands Landencomité
Mandaat	Gepensioneerdenleden benoemd door Vereniging Nederlandse oud-Loodsen	Benoeming, achterban en mandaat niet beschreven
Verantwoording	Afzonderlijk VO-verslag met oordeel	Geen zelfstandig oordeel deelnemers of gepensioneerden
Intern toezicht	Onafhankelijke visitatiecommissie	Interne audit en externe functies, maar geen openbaar zelfstandig governanceoordeel
Tegenspraak	Aandachtspunten en zorgen zichtbaar, vooral kosten	Bezwaren, alternatieven en stemverhoudingen ontbreken
Communicatie	Uitgebreid verantwoord; tevens kritiek AFM vermeld	Communicatie nauwelijks inhoudelijk geëvalueerd
Klachten	Aantallen, onderwerpen en juridische procedures gepubliceerd	Geen afzonderlijke klachtenanalyse

Pensioentransitie	Invaren binnen eigen fonds; governance en toezicht beschreven	Collectieve overdracht naar Zwitserleven vooral technisch-bestuurlijk beschreven
Legitocratisch risico	Aanwezig, maar controleerbaar	Groot: legitimiteit wordt voornamelijk verondersteld

1. Vertegenwoordiging van gepensioneerden

Het Loodsenfonds heeft een verantwoordingsorgaan van zes leden:

- twee namens actieve deelnemers, benoemd door de ledenvergadering van de Nederlandse Loodsencorporatie;
- vier namens pensioengerechtigden, benoemd door de Vereniging van Nederlandse oud-Loodsen, VNoL.

De verhouding is volgens het jaarverslag gebaseerd op de getalsverhouding tussen deelnemers en pensioengerechtigden. Ook is vermeld wie de leden zijn, hoe zij worden benoemd en welke achterban zij vertegenwoordigen. [BPL Jaarverslag, pagina's 19–20](#)

Dit is vrijwel het spiegelbeeld van BP. Daar worden zeven leden van het Nederlandse Landencomité genoemd, maar niet:

- wie gepensioneerde of actieve deelnemer is;
- wie hen benoemde;
- namens welke organisatie zij optreden;
- welke achterban hun mandaat verleende;
- hoe zij aan die achterban verantwoording afleggen.

Het Loodsenfonds laat bovendien precies zien wat in het BP-dossier ontbreekt: een nog bestaande vereniging van oud-loodsen die formeel vertegenwoordigers van gepensioneerden aanwijst.

Nuancerings

De leden van het Loodsen-VO worden **benoemd**, niet rechtstreeks door alle individuele deelnemers en gepensioneerden gekozen. Daardoor is het mandaat minder direct dan bij het ABP, waar verkiezingen worden gehouden.

Maar het verschil met BP blijft groot: bij BPL is ten minste controleerbaar **wie benoemt, namens welke groep en in welke verhouding**.

2. Bevoegdheden en informatiepositie

Het bestuur van BPL legt verantwoording af aan het VO. Dat orgaan:

- beoordeelt het gevoerde en toekomstige beleid;
- ontvangt het conceptjaarverslag en de jaarrekening;

- krijgt de bevindingen van de visitatiecommissie;
- bestudeert fondsdocumenten en periodieke rapportages;
- spreekt met bestuur, accountant, actuarissen en bestuursbureau;
- brengt advies uit over adviesplichtige besluiten.

Het VO vergaderde in 2025 viermaal met en viermaal zonder het bestuur. Het verklaart zelf dat het afhankelijk is van de informatievoorziening door het bestuur en daarom vroegtijdig en proactief betrokken moet worden. [Verslag verantwoordingsorgaan, pagina 157](#)

Dat is zeer relevant voor de kritiek op BP. In het BP-jaarverslag blijft onbekend:

- welke informatie het Landencomité of de DMC kreeg;
- op welk moment die informatie beschikbaar kwam;
- of alternatieven onderzocht konden worden;
- welk advies werd gegeven;
- of het advies gevolgen had voor de uiteindelijke overeenkomst met Zwitserleven.

BPL beschrijft dus ten minste de **informatie-infrastructuur van de tegenmacht**. BP beschrijft voornamelijk de infrastructuur van de besluitvorming.

3. Zelfstandig toezicht

BPL heeft een visitatiecommissie van minimaal drie onafhankelijke leden. Zij worden door het bestuur benoemd, maar op bindende voordracht van het VO. De commissie rapporteert zowel aan bestuur als VO.

Het jaarverslag publiceert:

1. de samenvatting van het visitatierapport;
2. de aanbevelingen;
3. de reactie van het bestuur;
4. het oordeel van het VO;
5. opnieuw de reactie van het bestuur.

De commissie beoordeelt onder meer:

- governance;
- functioneren van het bestuur;
- risicobeheersing;
- evenwichtige belangenafweging;
- communicatie;
- naleving van wet- en regelgeving.

Bij BP worden compliance, interne audit, actuariële functie en risicomanagement wel genoemd. Maar hun bevindingen worden vooral samengevat als: geen belangrijke problemen vastgesteld,

risico's beheerst en aanbevelingen opgevolgd. Een afzonderlijk openbaar oordeel over de maatschappelijke legitimiteit van de buy-out ontbreekt.

Daarom blijft bij BP sterker het beeld bestaan van:

De deskundigen die door de organisatie zijn aangesteld, bevestigen dat de organisatie volgens de regels heeft gehandeld.

Dat kan inhoudelijk juist zijn, maar het vervangt geen herkenbare vertegenwoordiging van belanghebbenden.

4. Zichtbare tegenspraak

Het oordeel van het Loodsen-VO is overwegend positief. Toch worden concrete aandachtspunten genoemd:

- de uitvoeringskosten zijn hoog;
- de kosten per deelnemer stegen van €1.909 naar €2.531;
- de verwachte daling van de kosten trad in 2025 nog niet op;
- het VO ondersteunt nader onderzoek naar de hogere kosten van uitvoerder Blue Sky Group;
- het VO verwacht een sterke kostendaling nu de transitie is voltooid.

Ook de visitatiecommissie is niet uitsluitend lovend. Zij constateert dat de kwaliteit van de vastgelegde evenwichtigheidsafwegingen wisselt en ruimte laat voor verdieping. Verder vraagt zij aandacht voor IT-risico's, continuïteit van de pensioenuitvoering en een alternatief voor de uitvoeringsorganisatie. [Visitatiecommissie, pagina's 153–155](#)

Bij BP ontbreekt zulke herkenbare inhoudelijke tegenspraak vrijwel geheel. Er worden geen bezwaren, voorwaarden, minderheidsstandpunten of onbeantwoorde vragen van gepensioneerden gepubliceerd.

5. Een belangrijke tegenstelling over de communicatie

Dit is misschien wel het interessantste onderdeel vanuit het perspectief van legitocratie.

Het VO en de visitatiecommissie oordelen dat de communicatie rond de transitie adequaat was en dat deelnemers goed zijn meegenomen. Maar het jaarverslag meldt óók dat de AFM kritischer was:

- de voorlopige transitieoverzichten gaven deelnemers onvoldoende inzicht in de persoonlijke gevolgen;
- daardoor bestond volgens de AFM het risico op onrealistische pensioenverwachtingen;
- ook de definitieve transitieoverzichten voldeden op enkele punten niet volledig aan de eisen.

Er volgde geen maatregel of boete, maar de AFM benadrukte dat duidelijke, correcte en evenwichtige communicatie noodzakelijk bleef. [BPL Jaarverslag, pagina 83](#)

Dat levert een belangrijk onderscheid op:

BPL publiceert niet alleen de positieve interne beoordeling, maar ook de afwijkende beoordeling van de externe toezichthouder.

Daarmee voorkomt het verslag dat uitsluitend het positieve bestuursverhaal zichtbaar wordt. Tegelijk roept het een kritische vraag op: hoe konden het VO en de visitatiecommissie de communicatie zonder zwaar voorbehoud als adequaat beoordelen, terwijl de AFM concrete tekortkomingen vaststelde?

Dat is een mogelijk legitocratisch element binnen het verder veel transparantere BPL-model: de interne organen bevestigen elkaar grotendeels, terwijl externe kritiek scherper blijkt.

6. Klachten en juridische procedures

BPL rapporteert over 2025:

- 22 klachten;
- 21 behandeld door de uitvoerder;
- één behandeld door het bestuur;
- de verdeling naar onderwerp;
- de verbeteractie rond het deelnemersportaal;
- een geschil bij de Geschilleninstantie Pensioenfondsen;
- een aangifte rond het invaren en de beslissing van het Openbaar Ministerie.

Bij het geschil over het invaren van Flexioenkapitaal oordeelde de GIP dat zij inhoudelijk niet bevoegd was, omdat het invaarbesluit een besluit van algemene strekking betrof. De klacht over de communicatie werd evenmin gevolgd. [BPL Jaarverslag, pagina's 27–28](#)

Dat is opener dan het BP-verslag. In het BP zijn klachten, de reactie van de DMC, repliek en de discussie over het mandaat van de gepensioneerdenvetegenwoordigers niet terug te vinden.

Juist klachten kunnen zichtbaar maken of de formele organisatie ook werkelijk luistert. Wanneer zij geheel buiten het jaarverslag blijven, wordt alleen de bestuurlijke orde getoond en niet de maatschappelijke frictie.

7. De transitie zelf

De vergelijking kent hier een belangrijk verschil:

- BPL is per 1 januari 2025 **binnen het eigen pensioenfonds ingevaren** in een solidaire premieregeling.
- BP draagt de Nederlandse pensioenrechten **over aan een externe verzekeraar en PPI**, waarna de verantwoordelijkheid van het fonds grotendeels eindigt.

De BP-overdracht is daarmee in bepaalde opzichten nog ingrijpender. Toch geeft juist BPL veel meer inzicht in:

- het transitieproces;
- de verdeling van het vermogen;

- datakwaliteit;
- risicopreferentieonderzoek;
- toezicht door DNB en AFM;
- de rol van VO en visitatiecommissie;
- klachten en juridische procedures;
- de evaluatie achteraf.

Het BPL-bestuur erkent zelfs dat de tijdsdruk in de laatste fase de ruimte voor bestuurlijke reflectie beperkte en dat aanvullende reflectiemomenten nuttig waren geweest. Dat is een wezenlijke vorm van zelfkritiek die in het BP-verslag ontbreekt.

De legitimiteitstoets

Vraag	Loodsenfonds	BP Pensioenfon ds
Wie sprak namens gepensioneerden?	Vier benoemde VNoL-vertegenwoordigers	Niet controleerbaar
Waarop berustte hun mandaat?	Benoeming door vereniging oud-loodsen	Niet toegelicht
Welke informatie kregen zij?	Documenten, rapportages, jaarrekening, actuarissen en toezichtbevindingen	Niet beschreven
Kon tegenspraak zichtbaar worden?	Ja, via VO, visitatie, klachten en AFM-bevindingen	Nauwelijks
Werd een zelfstandig oordeel gepubliceerd?	Ja, inclusief bestuursreactie	Nee
Zijn tekortkomingen zichtbaar?	Ja: communicatie, kosten en vastlegging belangenafweging	Nauwelijks
Is legitimiteit controleerbaar?	In belangrijke mate	Voornamelijk verondersteld

Eindoordeel

Het Loodsenfonds bewijst niet dat iedere belanghebbende daadwerkelijk doorslaggevende invloed had. Het VO is benoemd en niet rechtstreeks gekozen; de interne oordelen zijn opvallend eensgezind; en de kritische AFM-bevindingen laten zien dat interne tevredenheid niet automatisch bewijst dat deelnemers voldoende zijn geïnformeerd.

Maar de structuur is zichtbaar en daardoor toetsbaar:

Bij het Loodsenfonds kan worden onderzocht of vertegenwoordiging en toezicht goed hebben gefunctioneerd. Bij BP moet eerst nog worden vastgesteld wie de gepensioneerden eigenlijk vertegenwoordigde en waarop dat mandaat berustte.

Het jaarverslag van het Loodsenfonds toont hoe een pensioenfonds formele besluitvorming kan verbinden met herkenbare vertegenwoordiging, onafhankelijk toezicht, openbaar oordeel en zichtbare tekortkomingen. Het BP-jaarverslag toont vooral dat de bevoegde organen de vereiste stappen hebben gezet. Bij BPL is legitimiteit bespreekbaar en controleerbaar; bij BP wordt zij grotendeels verondersteld. Juist dat laatste vormt de kern van legitocratie.

De vergelijking is extra overtuigend omdat het Loodsenfonds ongeveer evenveel vermogen beheert als de Nederlandse BP-sectie en een kleine, overzichtelijke beroepsgroep bedient. Het ontbreken van een transparante verantwoordingsstructuur bij BP kan daardoor moeilijk uitsluitend met de omvang van het fonds worden verklaard.